

*2910 • 08-37-40-200

בס"ד, בית מדרש המאי"ר לארץ | גליון 329

משפטים | לפי כמות החשיכה כן תהיה עוצמת גילוי האורה

מסי לרות ארץ הנפש

שביבי אור מתורתו האדירה והנדירה
של הצדיק רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א
ערוך על פי שיעוריו של בנו ממושיך דרכו ואורו
הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

מסילות אל הנפש

תוכן העניינים

1. מתחילים ברגל ימין!
4. הלב - כלי להשראת כבודו יתברך
8. חושך ענן וערפל
8. ויחנו בהר סיני
12. ויכסהו הענן ששת ימים
16. כך היא הדרך - מחורבן לבנין
17. בנין הנפש דוקא על ידי נסיונות
23. עליונים - למעלה, תחתונים - למטה!
25. מעלת התלמוד הבבלי
27. העולה מן האמור להלכה ולמעשה

הזמינו לבית או לעסק
קופת צדקה מהודרת

הצטרפו לשיעור היומי
עם משלוח עד הבית!

בית המדרש המאי"ר לארץ

החסכת והפנית ספר מודיש ורבינו דרב יודם נייסאל אברג'ל זיע"א

8771301 345 נתיבות ת.ד 666 הקציר 08-37-40-200/*2910

office@h-l.org.il 077-223-1130

www.hameir-laarets.org.il המאיר לארץ

08-649-9859 לקבלת דגש של אור
קו 'המאיר לארץ'

ע"ר 580654762 | למוסד אישור מס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודה

- כל הזכויות שמורות -

פרשת משפטים

מתחילים ברגל ימין!

זזה היה בסך הכל היום הראשון להחלטה... וביום הרביעי הוא חש שהוא מתפרק; 'מה יהיה אתי? מה אעשה עם החיים שלי?'

והוא קם וניגש לרבו. ורבו בתגובה פתח וסיפר לו סיפור שסיפר הגה"ק הרב יוסף משאש זיע"א (רבה של תלמסאן), וזה הוא:¹

עדר זאבי ערבות נקבצו לטכס עצה, כי ראו את עצמם נרדפים על נפשם מבני האדם, ומאויימים מחיות הטרף האימתניות, כארי וכנמר, האורבים להם וחוטפים את טרפם מבין שיניהם.

אמרו הזאבים: בכל חיות היער אין שליו ושאנן כשועל, המכריע בערמתו ובתחבולותיו את כל הקמים עליו, ושם אותם ללעג וקלס... ומכיון שכן, נמנו וגמרו, פה אחד: השועל יהיה לנו לראש וקצין, והוא ינהל אותנו בחכמתו ובתבונתו. הוא יצא לפנינו לקרב, ינהלנו במערכה, ויצילנו מכף כל אורב ושונא!

למרות שחלפו כבר כמה ימים מהשבת שעברה, יוסי עוד לא נרגע מעוצמת האור שחש בעת שהחזן קרא בתורה את עשרת הדברות.

התחושה המתוקה שחש אז, גרמה לו להחליט, באותו רגע: 'מעתה אשתדל יותר בלימוד תורה! מעתה אשתדל ללמוד בכל הכחות!'

אך, למרות ההחלטה הברורה, הוא חש בבלבול מסויים: 'כל כך הרבה ספרים, כל כך הרבה נושאים, מאיפה מתחילים?'

הוא פתח ספר (עם שלל נושאים) והחל ללמוד, ולאחר מכן החליט שעדיף להתמקד בנושא אחד (אף שיצטרך לצורך כך לפתוח כמה ספרים), וכעבור כמה דקות הוא התחרט. ושב ממחשבתו הראשונה, וחוזר חלילה...

בקיצור: עד סוף היום הוא הספיק להחליף עשרה ספרים, ו-12 נושאים!

מעין החכמה

1. **הובאו** דבריו בספר יוסף דעת - ראש השנה (עמוד 14) לגאון הרב שלום מאיר ולך שליטי"א.

2 מסילות אל הנפש

פרשת משפטים - מתחילים ברגל ימין!

נוהם לקראתם. חרדו כולם וידעו כי נגזזה תקותם לאכול את ארוחתם. הארי, הוא שיאכל את כל יגיעם.

הרגיעם השועל, ואמר: 'החשו, אני אלחם לכם, ואתם תחרישוני'.

השתאו וחשבו: 'הכיצד יוכל השועל החלש, דל הבשר, ללחום בארי העז?'

והשועל הלך לקראת הארי הלך וטפוף, השח ראשו בקידת שלום ובקבלת מרות, והיטהו לצד המשועל להמתיק עמו סוד.

אמר לו: 'שלום עליך, אדוני ומלכי! תערב עליך סעודתך, עיזים שלשים! **זהרו** עיניו של הארי, לארוחת מלכים כזאת לא ציפה.

אמר השועל: 'אך דע לך, מלכי, כי שלשים זאבים שם, זאב לעז. ואם תילחם עמם, אף כי מלך החיות אתה, ליש גבור בבהמה, יסבוך כדבורים, יקיפוך ויהרגוך. על כן, זאת עצתי לך, עצת שועל חכם. שים אל הערמה פניך ותזכה בכל השלל בלא כל מאמץ!'

'טובה' ונוכחה עצתך', ענה הארי, 'אך מה היא הערמה?'

אמר השועל: 'בוא נא עמי אל המחנה כאוהב וכידיד. הקדם להם שלום והזמן אותם לסעוד אצלך סעודה כיך

נמנו וגמרו, אמרו ועשו. הלכו לאחד השועלים והפצירו בו, כי יהיה להם לראש. נענה השועל ובא אל המחנה והתקבל בשמחה ובכבוד גדול. **אמר** השועל: 'בואו ונחפש לנו טרף'.

הלך בראש, והם אחריו. הגיעו לפאתי היער, וראו עדר עיזים רועה באחו, והרועה משגיח עליהם. שמחו הזאבים שמחה גדולה ועמדו להתנפל על העדר.

אמר השועל: 'אל נא בחופזה! אם תגיחו כולכם מן היער, יזעק הרועה זעקה גדולה, וכל אנשי הכפר יבואו במקלות ויכוכם שוק על ירך!'
'אבל רעבים אנחנו, יבבו הזאבים.

'התאזרו' בסבלנות, ענה השועל, 'בתחבולות תעשו לכם מלחמה. יצא האחד מכס מן היער וירוץ אל העדר. יבוא הרועה לקראתו במקלו, והוא יכרכר במעגלים וימשכו מן העדר. כאשר יתרחק הרועה, גיחו כולנו, וכל אחד יחטוף עז וישוב עמה אל היער!'

הוטבו דבריו בעיניהם, ונוכחו לדעת כי צדקו בהכתירם את השועל אלוף לראשם. הסיח אחד הזאבים את דעתו של הרועה, וחבריו חטפו להם עז לאחד והוליכום עמם לאכול לשובעה.

הגיעו לקרחת יער וערכו בה חניה. התכוננו לסעודה - והנה ארי

מסילות אל הנפש

פרשת משפטים - מתחילים ברגל ימין!

קם השועל ואמר: 'אכן, המתינו במקומכם. ואני, משרת המלך, אעזור לו בהכנת הסעודה'.

תמהו ותהו: כלום בגד בהם השועל, ההסתפח אל אויבים?'

הלך הארי, והלך גם השועל. הגיעו למקום חניית הזאבים, ומצאו את שלשים העיזים המתות. שמח הארי על הטרף הקל והרב, והודה לשועל על עצתו ועל ערמתו.

אמר השועל: 'עתה, למלאכה. יש להסתירם ומהר! כי אם תסחבם

אחד אחד, תקח ותחזור ותקח, יאריך הדבר זמן רב. בינתיים תפקע סבלנותם של הזאבים וישבו הנה. וכאשר יראו את מעשינו ויבינו לתרמיתנו, יקומו עלינו, ואבדנו שנינו! לכן עצתי לך היא, כי נקשור את כל שלשים העיזים זו לזו בחבל חזק ובקשר אמיץ, ונקשור את ראש החבל בזנבך, ואתה הן ליש גבור בבהמה, תמשוך בכחך הרב את כולן בפעם אחת ותביאן אל מקומך!'

הוטבו הדברים בעיני הארי. מיהר השועל והביא חבל גדול וחזק וקשר את רגלי העיזים זו לזו, ואת ראש החבל קשר בזנב הארי בקשר מהודק, כפול שמונה. או אז נסוג ארבע פסיעות לאחוריו ואמר לארי: 'משוך!'

המלך, איל וצבי ויחמור. אם יאמרו לך כי יש להם רב, תאמר להם שיניחו הכל כאן למשמרת, ויהיה להם לארוחת מחר. גם אני אפתם ואדבר על לבם לשמוע לקולך. אז תביאם למערה קרובה, תאמר להם כי היא מקום מגוריך. תבקשם להמתין מעט, שעה ושתיים, עד שתכין להם ארוחה ביד רחבה. ובינתיים תמהר לכאן ותקח את כל השלל. הם ימתינו עד בֹּשׁ, וכאשר ישובו למקומם, ימצאו שהכל נלקח...'

שמח הארי על העצה והודה לשועל.

ראו הזאבים את השועל מסתודד עם אויבם הגדול, וחרדו למאוד. ראו את הארי מתקרב אליהם בְּלִיָּת השועל, ויפג לבם.

בא הארי, ולהפתעתם, האיר להם פנים, ודבריו רכו משמן. התעלם מהעיזים המוכות, והזמינם למאורתו לסעודה דשנה. נבוכו הזאבים, היהפוך ארי עורו? ודאי טמון אורבו בחובו! אבל השועל רמז להם לקבל את ההזמנה, והם נענו לה. השאירו את שללם מאחריהם והלכו בעקבות הארי והשועל. הגיעו למערה אחת, והארי אמר כי זהו מדורו. רחרחו ולא חשו ריח אריות וצחנת טרף. אבל השועל קיפל זנבו וישב, וישבו גם הם כמוהו והמתינו לסעודה.

אמר הארי: 'המתינו מעט, עד שאתקין את המאכלים'.

פרשת משפטים - הלב - כלי להשראת כבודו יתברך

את מפלתו? מה הפילו ברשתו של השועל?

הרצון לזכות בכל, ובבת אחת.

לו היה מסתפק בעז או שתיים, ונוטלן עמו, היה שבע ודשן, כרצונו...

זהו שאמר הכתוב: "אֶת־פְּנֵי מִבֵּין חֻקָּמָה, וְעֵינֵי כְּסִיל בְּקֶצֶה אֶרֶץ" (משלי יז, כד).

החכם, המבין, מאתר את מטרתו, לפניו, זוכה בה ומשיגה, וממשיך לעבר המטרה הבאה.

אבל הכסיל: מבקש הוא לבלוע הכל, עד לקצה האופק - ומאומה לא יעלה בידו. וכבר אמרו: 'תפסת מרובה - לא תפסת'.

המבקש להצליח, יאתר מטרה קרובה, ידבק בה וישיגה!

וברשותכם נרחיב יותר...

שרג הארי את שריריו, אימץ את כחותיו - ולא הצליח למשוך את שלשים העיזים אחריו.

'הוי' רפה כת, הוי סכלי, הקניטו השועל, 'משוך את כולן, בפעם אחת!'

חרק הארי שן, נהם נהמה אדירה, התאמץ - ולשוא.

מילא השועל פיו שחוק, רץ אל הזאבים הממתנינים וקראם לבוא עמו לראות במפלת אויבם. באו וראו את הארי נוהם וזועם, שבוי וכבול לטרפו, ושחקו למשבתו.

אמר להם השועל: 'מדוע תצחקו לו, באו ועשו לו כאשר זמם!' מיד התנפלו על הארי, היכוהו שוק על ירך ושיסעוהו כשסע הגדי...

הרב סיים את סיפורו ופנה ליוסי: 'אתה יודע מדוע נחל הארי

הלב - כלי להשראת כבודו יתברך

בתוך החלל הפנוי שנוצר, השתלשל אורו יתברך, והאציל וברא, יצר ועשה, את כל הברואים והעולמות כולם.

ובסופו של התהליך, ברא את האדם, ואמר לו: בראתי בך רמ"ח אברים ושס"ה גידים, ולכל אבר וגיד הענקתי תפקיד ושליחות. תפקיד העין

הספר הנורא עץ חיים (שער א - ענף ב) פותח כך:

בתחילת הכל (קודם הבריאה), היה אור פשוט ממלא את כל המציאות, ולכן, כאשר עלה ברצונו יתברך לברוא את עולמו, הוצרך לצמצם את אורו לצדדין וליצור חלל פנוי...

מסילות אל הנפש

פרשת משפטים - הלב - כלי להשראת כבודו יתברך

לראות והאזון לשמוע, החיך לטעום, **וְיָבֵלְבּ פְּלִיחֲכֶם לֵב וְכוּ''** (שמות הרגל ללכת... לא, ו)...

כי באמת, למרות שלא ניתנה למחשבת האדם רשות וכח לתפוס באור העליון (אור האין סוף). ניתנה ללב הרשות והכח לתפוס משהו מאותו האור!

כי הלב הוא המקום שבו ההשגה השכלית משיקה לרגשות. שם מתעוררים באדם כיסופיו וכמיהותיו אל המופלא ממנו, וכמו ששלהבת הנר מנתרת תמיד כלפי מעלה - כאילו היא חפצה להיפרד מן הפתילה ולשוב אל האין - כך גם הלב בוער בתשוקתה של הנשמה לשוב אל מקורה, אל האור הפשוט שקדם לבריאה...²

ובכח הגעגועים והכיסופים לה' יתברך - מושכים ומגלים את האור.³

ונפרט יותר:

ועיקר רצוני ממך - שתכיר את מציאותי. ותקבל עליך עול מלכותי. והכרת מציאותי תלויה בלב שלך!...

וזה לשונו של הגה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א (ליקוטי מוהר"ן - קמא, תורה מט אות א):

כי קודם הבריאה היה אור הקדוש ברוך הוא אין סוף. ורצה הקדוש ברוך הוא שתתגלה מלכותו, ואין מלך בלא עם, והוצרך לברוא בני אדם, שיקבלו עול מלכותו. והתגלות מלכותו, אי אפשר להשיג אלא על ידי המדות, שעל ידי המדות משיגין אלקותו, ויודעין שיש אדון מושל ומנהיג...

והלב הוא הצייר של המדות, היינו החכמה שבלב, כמו שכתוב:

מעין החכמה

בהיותו ילד שררה עניות בביתם. לא היו לו נעלים כדי ללכת לתלמוד תורה, אך הוא חשק בלימוד התורה. מה עשה? לקח את נעלי אביו וצעד בהן לבית תלמודו. עקב מדתן הגדולה נתמלאו הנעלים מים ובוץ מהשלוליות, אך הוא לא התחשב בכך.

בהיותו בן שבע היה הולך עם אביו בשבת קודש לשמוע את דרשתו של הגה"ק רבי יוסף חיים - הבן איש חי זיע"א, אשר נמשכה למעלה משעתיים והיתה מורכבת

2. כך הובא בספר נעיונות נצח (חלק ה - עמוד קס) לגאון רבי חיים מנחם קרמר.

3. בבל היתה המרכז הרוחני של עם ישראל. שם היה מקומם של התנאים והאמוראים, ושם נוצר ה'תלמוד הבבלי'.

בעיר בגדד שבבבל ביום ב' שבט התרי"ט נולד לרב המקובל - רבי משה פתיה בן ונקרא שמו יהודה, שלימים התפרסם כגאון הקדוש רבי יהודה פתיה.

”וְנָתַתָּ לְעַבְדְּךָ לֵב שֹׁמֵעַ” (מלכים א' ג, ט). אם הלב של האדם שומע, הוא יכול להתחיל לקבל את דברי התורה ביתר שאת.⁵

‘אתה מבין’ - המשיך הרב והסביר ליוסי - ‘הלב הוא הכלי המיועד להכרת הבורא, ומכיון שכן הוא בוער בהשתוקקות נפלאה וברצון עז!

כידוע, אחד מקנייני התורה הוא ‘בינת הלב’. וכמו שאמרו בהקדמת התיקונים:⁴ בינה ליבא ובה הלב מבין. עיקר הידיעה וההבנה בתורה - תלויה בלב. ההבנה היא לא במוח, היא בלב.

הלב הוא עיקר האדם. ועיקר ההבנה זה בלב. לכן אשרי אדם שלבו חזק, זה מה שכתוב אצל שלמה:

מעין החכמה

שעות רבי שלום שב למעונו בלונדון. כשהוא שרוי בסערת רוח נדירה. הוא לא נרגע עד ששטח לפנינו את אשר עם לבבו וסיפר לנו את הקורות עמו באותה ישיבה קדושה, לאחר שסיים את סיפורו לא שב לאיתנו שעה ארוכה. מספר בעל המעשה (רבי חיים שניידר), וכך אמר לנו רבי שלום:

נכנסתי להיכל הישיבה. על יד פתח האולם הגדול עמדו שני צורבים צעירים ודנו מתנוונת בסוגיא הנלמדת. האוירה היתה רגועה: שְׁלֵוֹת בוקר טיפוסית. הידים של השנים היו נתונות בכיסים. כך למדו והתווכחו בנושא הנלמד בישיבה. זה אומר כך, והשני מתעמת עמו, עד שניצח האחד. המנוצח הביט עליו, חשב רגע קטן והגיב ‘וויי נאטי’ - למה לא - אתה צודק. השנים שבו למקומם בצעדים מדודים ובארשת פנים נינוחה.

עד כאן גופו של המעשה.

הסתער עליהם רבי שלום... לא עליהם באופן אישי, אלא אל כל הישיבה דיבר! היה זה לאחר רבע שעה. כיבדו את ר' שלום באמירת שיחת מוסר לפני התלמידים, והוא אמר!... הוא זעק בכל כחו.

מפשטים ומרמזים, מדרשות ומהלכות בענייני פרשת השבוע, ומחצית השעה האחרונה הוקדשה לפירושים בדרך הסוד.

במוצאי שבת היה הילד יהודה ממרר בבכי על כי לא הבין את ‘חלק הסוד’ בדרשת השבת. דמעות אלו - כך אמר לימים לתלמידו רבי סלמאן מוצפי - עמדו לי שאזכה לעסוק בחכמה יקרה זו...

בהיותו בן עשרים ושלש החל רבי יהודה להתעמק בחכמת הקבלה. שבע שנים תמימות למד רבי יהודה את הספר הקדוש ‘עץ חיים’ שהוא יסוד היסודות של ‘קבלת האר"י’. הוא למד בעיון עמוק ובהבנה רחבה עד שהיה בקי בכל פרטי העולמות העליונים ובכוונת השמות שבתפילה בעל פה. לאחר שסיים את ‘עץ חיים’ בפעם הראשונה לאחר לימוד של שבע שנים רצופות, חזר עליו שש פעמים נוספות במשך כתשע שנים... (איש מבית לחם יהודה - עמוד 34, לגאון רבי ישי שאול דבור).

4. תיקוני הזוהר (הקדמה - דף יז ע"א).

5. אחת הישיבות באנגליה זכתה לביקור של הגאון רבי שלום שבדרון. חלפו כמה

לצמצם את האור לצדדין וליצור חלל פנוי, ובתוכו לברוא את המציאות שלו. **ולכן**, הגם שההתלהבות ללמוד ולדעת זה חשוב מאוד, אבל צריך לזכור שההתלהבות צריכה שתהיה במדה, לא יותר מדאי. גם יותר מדאי זה מסוכן⁶...

וכאשר מצב הלב הוא כך, הרי הוא דומה למצב שקודם הבריאה, שהאור הפשוט היה ממלא את כל המציאות, ולא ניתן לברוא בתוכו כלום... **ולכן**, יהודי שרוצה להצליח לעשות משהו בחיים שלו, צריך ללמוד

מעין החכמה

(קול חוצב - עמוד 146, לגאון רבי יעקב אריה אריאל שליטי"א).

רבי שלום הסביר להם בסערת נפש - תורת חיים מה היא. הוא לא ויתר להם על המחזה הנורא שראה:

6. ונרחיב יותר:

הנה בעוד שבענייני העולם הזה מובן היטב חשיבות הצמצום, שהרי אם נפגוש באדם ששם שלשים כפיות סוכר בתוך כוס תה או באדם ששם מאה כפות מלח בתוך סיר מרק, הרי שללא היסוס נשלח אותו, דחוף, ליאברבנאל...

וכי כך לומדים? כך? זהו? למה לא, וזהו זה?! ידים בכיסים, סברא לכאן וסברא לשם, ואגוטן טאג!?

בענייני הרוחניות זה לא תמיד נתפס, לפעמים אדם שואף לרוחניות, והוא פורץ גבולות, לא אוכל, לא ישן, לא נח... וכשמנסים להסביר לו את הסכנה שבדבר הוא צוחק.

כשאנחנו למדנו בשיבה, אמר רבי שלום, 'כשרבי משה מרדכי אפשטיין אמר לנו שיעור - נקרעו חולצות... האויר רעש והאוירה סערה וגעשה! על סברא אמיתית יש לשמור כמוצא שלל, על קושיא יסודית יש להתייטר יומם ולילה, התורה חייבת להיות חלק ממהותך, חלק ממך ממש. להיות שרוי בתורה, סלסל רבי שלום בקולו - פירושו, להשכים ולהעריב בה, לשתות בה, לטייל עמה ולהיות שרוי עמה גם על ערש דני... תורת חיים! וחיים לא מפסידים עם ידים בכיסים...

לפעמים בחור שומע כמה דברי חיזוק, אומר: עכשיו אני אתחיל לנצל את הזמן. הוא מנסה ללמוד הרבה תורה. אבל פתאום לא הולך לו כמו שהוא רוצה... ברגע אחד נופל מכל המדרגות. ואז הוא לא לומד בכלל. כי מרוב תשובה והתלהבות, מרוב החשק והרצון שלו, בסוף נכבית האש. אומרים - ברוב שמן הפתילה תכבה. כיבוי הלהבה הוא דוקא על ידי ריבוי השמן. לכן הכל צריך להיות בטעם הטוב. עדיף שיהיה מעט שמן, אבל יתקיים לעד.

חלפו כמה שעות. רבי שלום חזר למעונו בלונדון ועדיין לא שב לאיתנו... הוא נכנס לביתנו וכפי שסיפרתי צייר לפנינו בהתרגשות את המראה הנורא, שוב ושוב: למה לא - עם ידים בכיסים!... החולצות של השנים נשארו מוגהצות... חייך רבי שלום.

לכן גם כשאדם נכנס לסדר בלימוד תורה - לאט לאט, לא לקפוץ במכה אחת. אדם צריך לעבוד את ה' לפי הכחות שה' נתן לו.

הכאב החי של רבי שלום, חרוט בזכרונו עד היום, שלשים ושבע שנים...

תתמיד בסדר הזה, ללא שום אפשרות שינוי. ורק כעבור הפרק זמן הקצוב תחשוב שוב עם עצמך אם אתה רוצה להמשיך או לשנות.

וזה נקרא צמצום אור להבת הלב!

יוסי יצא מבית רבו, החלטה אמיצה בלבו, ונהרה על פניו...

ז'לכני' - סיים הרב את הסברו - 'תשב עם עצמך, ותחשוב טוב ולעומק, כמה זמן נראה לך שתוכל ללמוד בכל יום (לפי הכחות שלך), ותחשוב טוב מה אתה רוצה ללמוד.

ולאחר מכן תקח לעצמך פרק זמן קצוב מראש, שבו אתה

חושך ענן וערפל...

ובכוונות? ואולי לצאת לעולם ולעסוק בצדקה ובגמילות חסדים? ואולי... ואולי...

יוסי עצם את העינים, וגער בכל כחו במחשבותיו המתערבלות במוחו: 'שיהיה כאן קצת שקט!' אך צעקתו לא נשמעה. המערבולת והסערה היו חזקים ממנו...

יוסי פתח את עיניו והחליט: 'אני מתעלם מהכל! וממשיך בסדר יום שקבעתי לעצמי!' והוא פתח שוב את הגמרא והחל ללמוד...

אותיות הגמרא ריצדו מול עיניו, לבו בער באש שלהבת, תחושה נוראה של תהיות וספיקות, חששות ופחדים, מילאו אותו וריפו את ידיו... **והוא** קם והלך שוב לרבו...

ויחנו בהר סיני...

בעזרת השם את פרשת משפטים, יש לך קצת זמן ללמוד אתי פסוק מהפרשה?

יוסי חזר לביתו, נטל דף ועט והתיישב לכתוב סדר יום... ובהתלהבות הלב החל לצעוד בעקבות הסדר...

יום רדף יום... והנה, כעבור כמה ימים בלבד, הוא החל לחוש כיצד מתגלת בתוכו מציאות חדשה - מציאות הנקראת, 'סערת רגשות'!

רצון להספיק עוד ועוד. פחד לאבד את הנאות העולם הזה. רצון להשיג כחות על טבעיים. פחד ליפול ברשת הגאווה. רצון להתקדם, לצמוח, להתקדש ולהתעלות... פחד וחשש מפני הלא נודע. ובכלל, מי אמר שאני מסוגל, שאני ראוי... אין לי שום סיכוי!

ואולי אני צועד בכלל בדרך לא נכונה? אולי צריך להשקיע יותר בתפילות? אולי להתפלל ביחודים

רבו הקשיב לדמעות לבו בסבלנות, ולאחר מכן אמר: 'השבוע נקרא

יום רדף יום, ובכל יום ויום הם התקברו יותר למטרה הנכספת - מתן תורה! עד שכעבור 44 יום, בא בסיון, הם זכו להגיע למרגלות הר סיני, ושם נודע להם שעל ההר הזה הם יקבלו את התורה ממושה רבינו.

במשך חמשה ימים הם התכוננו בכל כחם לקבלת התורה: בזיכוך המדות, בטהרת הרגשות,⁷ בהכנת הגוף... ובצפיה וכיסופים...

והרב פתח את הפרשה וקרא: "וַיִּשְׁכַּן כְּבוֹד ה' עַל הָר סִינַי וַיְכַסֶּהוּ הָעָנָן שְׁשֶׁת יָמִים וַיִּקְרָא אֶל-מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִתּוֹךְ הָעָנָן" (שמות כד, טו).
כדי להבין את הפסוק הזה נעשה חזרה:

בט"ו ניסן יצאו עם ישראל ממצרים והחלו ללכת "בַּמִּדְבָּר הַגָּדֹל וְהַנּוֹרָא נַחֵשׁ שָׂרָף וְצִמְאֹן אֲשֶׁר אֵין מַיִם" (דברים ת, טו).

מעין החכמה

ולחשוב רק מחשבות קדושות. מצד הדיבור, צריך הוא לחדול מדיבורים אסורים כדברי לשון הרע ורכילות, שקר, חנופה, נבלות פה וכל כיו"ב, ולדבר אך ורק דיבורים קדושים. ומצד המעשה, עליו להתרחק ממעשים אשר לא לה' המה, ולעשות אך ורק מעשים שיגרמו נחת רוח לה', ועל ידי זה הוא יהיה כלי ראוי לקבל בתוכו את התורה הקדושה.

בנוסף לכך: הפסוק ויקידשתם היום ומחר וכיבסו שמלותם - בא לרמוז, שחובתו של כל אדם שרצונו לזכות לתורה הקדושה, לכבס את לבו ולהסיר מתוכו את הרוע והאכזריות וצרות העין כלפי הזולת, ובתמורה לכך, למלא אותו במדות טובות וברחמנות וטוב עין כלפי הזולת.

הדברים מתאימים עד מאוד ליסוד הגדול שלימדנו רבינו הגר"א מווילנא עי"ה (אבן שלמה, פרק א - אות יא) בדבר מה שנמשלה תורתנו הקדושה למים:

למים יש כח לגדל ולהצמיח את הזרעים והיבולים שבאדמה אך לא לשנות

אי אפשר בפעם אחת לכבוש את העולם. רוב הבעיות של הצעירים, נובעות מחוסר ידיעת המושגים. לכן הם לא יכולים להצליח. הם מנסים ברגע אחד להבין את כל התורה וזה לא הולך ככה...

7. בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זיע"א (אמרי נועם, יתרו - מאמר ד), אמר כך:

כהכנה למעמד הר סיני, ציוה הקב"ה את משה רבינו לקדש את עם ישראל, כמו שנאמר: "ויקידשתם היום ומחר וכיבסו שמלותם" (שמות יט, י).

הצמח צדק זיע"א (מובא בספר היום היום - ה' סיון) מבאר, שנרמז בפסוק זה שכדי לזכות לתורה הקדושה, על כל אחד ואחד מוטלת החובה לכבס ולטהר את שלשת לבושי נפשו (בבחינת: וכיבסו שמלותם, דהיינו לבושי נפשם), שהם: מחשבה, דיבור ומעשה.

כלומר: מצד המחשבה, על האדם להשתדל לסלק ממחשבתו כל הרהור רע

ומכיון שלתורה יש כח רק לגדל אך לא לשנות כנ"ל, לכן לא די שהוא לא השתנה לטובה אלא גם גדל ברשעו ומירשע קטן, נעשה לירשע גדול.

ולכן אסרו חז"ל ללמד תורה לתלמיד שאינו הגון במעשיו ובמדותיו, ואמרו: שיכל השונה לתלמיד שאינו הגון סופו שיפול בגיהנם, והרי הוא כזורק אבן למרקוליס (וחולין קלג). וכן פסק הרמב"ם (הלכות תלמוד תורה פ"ד ה"א):

אין מלמדין תורה אלא לתלמיד הגון נאה במעשיו או לתם, אבל אם היה הולך בדרך לא טובה, מחזירין אותו למוטב ומנהיגין אותו בדרך ישרה ובודקין אותו, ואחר כך מכניסין אותו לבית המדרש ומלמדין אותו.

והיינו משום שאין בכח התורה לשנות את מדותיו של האדם אלא רק לגדל ולהצמיח את מה שכבר זרוע בקרבו, וממילא אם יבוא תלמיד שאינו הגון וילמד את התורה לא די שלא ישתנה לטובה אלא גם יוסיף חטא על פשע ורשע על רשע. על כן מתחילה מחוייב האדם להשתדל בתיקון מדותיו הרעות ורק לאחר מכן יבוא ללמוד את התורה הקדושה.

זוהי בעצם עיקר ההכנה שצריכה להיות מצידו של כל אחד ואחד מאתנו כדי שזוכה להיות ראויים ללמוד את התורה הקדושה. כל אדם צריך להסיר מלבו את הרוע, האכזריות וצרות העין כלפי הזולת, ואדרבה, לפתח בלב הרגשות טהורות של אהבה, רחמנות וטוב עין כלפי הזולת. וכל זמן שלא נעשה זאת לא נוכל לזכות באמת לכותרה של תורה.

הלא הריחוק הראשוני שהיה לעם ישראל מעצם עמידתם לפני הר סיני, עוד לפני שזכו לקבל את התורה הקדושה, זהו שפסקה זוהמתן (שבת קמו). ועל כך אנו אומרים בהגדה של פסח: אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה

אותם לדבר אחר. אם זרע האדם זרעים של תפוח - יבואו המים ויגדלו ויצמיחו את הזרעים לעץ תפוחים גדול. אך אם זרע האדם קוצים ודרדרים - יבואו המים ויצמיחו ויגדלו את אותם קוצים, ומקוץ קטן יהפכו לקוץ גדול, אך לא ישנו אותם לפירות מתוקים.

וכמו כן מדתה של התורה הקדושה: לתורה הקדושה יש את הכח לגדל ולהצמיח אך לא לשנות לדבר אחר. ואם יבוא אדם שזרועות בקרבו מדות טובות (כמו אהבה וחמלה ועין טובה) וילמד את התורה - התורה הקדושה תגדל ותצמיח את המדות הטובות שבו ותכפיל אותן בכמות ואיכות גם יחד, בבחינת מה שאמרו חז"ל (אבות פ"ו מ"א): ומגדלתו ומרוממתו על כל המעשים.

אך אם יבוא אדם שזרועות בקרבו מדות רעות (כמו שנאה, אכזריות וצרות עין) וילמד את התורה מבלי לתקן קודם לכן את מדותיו - לא תוכל התורה הקדושה לשנות את צורתו אלא רק לגדל ולהצמיח את מה שזרוע בקרבו, ואם קודם שלמד היה בבחינת ירשע קטן, כעת יהפך להיות ירשע גדול.

ואין לך ראייה גדולה וטובה לכך יותר מאשר דואג האדומי, שהיה אחד מגדולי חכמי דורו בתורה (חגיגה טו.), ויחד עם זאת, מבריאת העולם לא היה בישראל רב מרצחים כמותו, כמסופר בנביא (שמואל-א פרק כב) שרצח במו ידיו ביום אחד שמונים וחמשה כהנים שהיו בנוב עיר הכהנים, וכן את שאר תושבי העיר "מאיש ועד אשה מעולל ועד יונק" (שם פסוק טו).

והיינו משום שבלבו של דואג היו זרועות מדות רעות ואכזריות מאז ומקדם עוד לפני שהחל ללמוד תורה (חגיגה שם, ובפירושו רש"י ד"ה טינא היתה בלבם), והוא לא טרח לתקן אותן, אלא ישב ללמוד תורה יחד עם מדותיו הרעות.

אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַתֶּם רְאִיתֶם כִּי מִן הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי עִמָּכֶם" (שם כ, יט), והתחיל לחזור ולהזהיר על עבודה זרה: "לֹא תַעֲשׂוּן אִתִּי אֱלֹהֵי כֶסֶף וְאֱלֹהֵי זָהָב לֹא תַעֲשׂוּ לָכֶם" (שם פסוק כ).

ובששה בסיון זכו עם ישראל ושמעו עשרת הדברות (והם כתובים בעליית ששי של פרשת יתרו). ולאחר⁸ שהסתיים מעמד נורא הוד זה, פנה הקב"ה למשה וציווה אותו: "כֹּה תֹאמַר

מעין החכמה

ולשמח אותה בכל דרך אפשרית. וככל שהאדם יותר תומך באשתו ומשמח אותה, כך הקב"ה משפיע לו יותר סייעתא דשמיא בכל עסקיו וענייניו הן בגשמיות והן ברוחניות.

וכאשר תקדם אצל האדם כל ההכנה האמורה בתיקון המדות, בוודאי יזכה שהקב"ה יזכה אותו ואת ילדיו היקרים בשפע של הצלחה ופתיחות הלב בתורה הקדושה.

וכשהקב"ה גוזר על האדם הצלחה בתורה ממילא יש בידו גם את כל הטוב שבעולם, שהרי אמרו חז"ל (עבודה זרה יט): אין טובי' אלא תורה, כמו שנאמר: "כי לקח טוב נתתי לכם תורתִי אל תעזובו" (משלי ד, ב). כי הרי בכל דבר טוב ששייך לעולם הזה מעורב גם חלק רע, ואין לך בעולם דבר שכולו אך ורק טוב גמור ללא שום רע מלבד התורה הקדושה. לכן לא ניתן לתת לשום דבר בעולם את התואר 'טובי' כי אם לתורה הקדושה בלבד.

ולכן נאמר על התורה הקדושה: "גמלתהו טוב ולא רע" (שם לא, יב), והיינו שהתורה הקדושה היא היחידה שגומלת עם האדם הלומדה לשם שמים טוב גמור ללא שום תערובת של רע (בבחינת: טוב ולא רע), ומסייעת לו בעולם הזה ובעולם הבא.

8. כך פירש האבן עזרא (שמות כג, לג), והסכים עמו הרמב"ן (שם כד, א).

- דיינו, כי בעצם הסרת הזוהמא אשר לה זכינו על ידי עמידתנו לפני הר סיני כבר יש לנו לשמוח עד אין קץ גם ללא קיבלנו את התורה.

ואותה זוהמא שפסקה מאתנו בהר סיני היא זוהמת זדון ורוע הלב ושאר מחשבות האון כלפי הזולת, ומי שזוהמא זו עדיין נמצאת בקרבו שמע מינה שלא עמדו רגלי אבותיו על הר סיני ויש לחוש לזרעו ויחוסו. וכבר אמרו חז"ל (יבמות עט): שלשה סימנים יש באומה זו - הרחמנים והביישנים וגומלי חסדים... כל שיש בו שלשה סימנים הללו ראוי להידבק באומה זו.

וכן מספרים חז"ל (ביצה לב): על שבתאי בר מרינוס שנקלע לבבל וביקש מאנשי המקום לסייע לו במציאת מקור פרנסה, או על כל פנים להמציא לו מעט צדקה כדי שיוכל להחיות את נפשו. וכאשר הם לא רצו לסייע לו בשום דרך, אמר עליהם ברוגז גדול: אנשים אלו מהערב רב הגיעו ולא מזרע ישראל, כי כל המרחם על הבריות בידוע שהוא מזרעו של אברהם אבינו, וכל מי שאינו מרחם על הבריות בידוע שאינו מזרעו של אברהם אבינו.

ואם כך נאמר על מי שרק אינו מרחם - מה נאמר על מי שבנוסף לכך גם מתאכזר...

ואם כלפי כל אדם צריך לנהוג באהבה ובחמלה ולגמול עמו חסד, על אחת כמה וכמה שמחוייב כל אדם לנהוג כן עם רעייתו היקרה ולהשתדל לתמוך בה גופנית ונפשית,

ובסוף פרשתנו - פרשת משפטים, מתוארים אירועי יום המחרת - ז' בסיון.

בבוקר מוקדם קמו כל עם ישראל והתייצבו שוב למרגלות הר סיני, ומשה רבינו בנה מזבח ונתן חצי הדם על מזבח ה' וחצי הדם שם באגנות, וכרת עמם ברית על ידי זריקת הדם עליהם.

ואז, אחר שהסתיים ענין כריתת הברית, עלה משה רבינו (בשעה 12 בצהריים) להר סיני להוריד את התורה...

'עד כאן החזרה⁹ - סיים הרב את דבריו. 'ועתה נחזור לפסוק שלנו'...

והקב"ה המשיך ולימד אותו את כל דיני פרשת משפטים.

ואז חזר משה רבינו למחנה ולימד את עם ישראל את כל מה שלימד אותו ה', וכמו שנאמר בסוף פרשתנו: **"וַיְבֹא מֹשֶׁה וַיְסַפֵּר לָעָם אֶת כָּל־דִּבְרֵי ה'** (להתרחק מעבודה זרה) **וְאֵת כָּל־** (דיני פרשת) **הַמִּשְׁפָּטִים"** (שמות כד, ג)...

ועם ישראל קיבלו הכל בשמחה ואמרו: **"כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' נַעֲשֶׂה"** (שם). ואז הם שבו לאהליהם ועשו שמחה ומשתה ויום טוב.

וכל זה קרה בו' בסיון.

ויכסהו הענן ששת ימים

וכיסה את משה רבינו ששה ימים... והענן הזה היה כמין עשן...

ורק כעבור ששה ימים, ב"ג סיון, עשה הקב"ה למשה שביל בתוכו (רש"י - שמות כד, יח), **ורק אז** - **"וַיְבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעֲנָן וַיַּעַל אֶל־הָהָר (ללמוד תורה)"** (שם)... **ובסך הכל למד משה מפי הגבורה 34 יום!**¹⁰ ("ג סיון - י"ז תמוז).

ובטעם הדבר, מדוע הוצרך משה להתעכב בענן ששה ימים, מצאנו מחלוקת:

כאמור בז' בסיון עלה משה רבינו להר סיני, לקבל את התורה. ומגלה לנו התורה הקדושה, שלמרות שעלה, עדיין לא! משה רבינו עוד לא ראוי לקבל את התורה!

וכך נאמר: **"וַיִּשְׁכַּן כְּבוֹד ה' עַל הַר סִינַי וַיְכַסֶּהוּ הָעֲנָן שֶׁשֶׁת יָמִים וַיִּקְרָא אֶל־מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי מִתּוֹךְ הָעֲנָן"** (שמות כד, טז).

ופירשו רבי יוסי הגלילי, רבי נתן, רבי מתיא בן חרש (יומא ד:), שלאחר שעלה משה להר סיני ירד ענן

מעין החכמה

10. אמנם לדעת רבי עקיבא (יומא שם) פירוש הפסוק שונה, ולפי פירושו משה רבינו למד מפי הגבורה 40 יום.

9. חזרה על המבואר באורך במסילות אל הנפש (משפטים - תשפ"א), עיין שם דברים מתוקים.

'מן' שהיה אוכל רוחני בתכלית, ושתה מים מבארה של מרים, בכל זאת יש לזה עדיין קשר קלוש לגשמיות).

ואילו רבי מתיא בן חרש סובר, שמשה רבינו עדיין לא היה ראוי לקבל את התורה, ולכן הוצרך לשהות שם עד שיהיה ראוי! וזה לשונו: **'לא בא הכתוב אלא לאיים עליו כדי שתהיה תורה ניתנת באימה ברתת ובוזע'...**¹¹

רבי יוסי הגלילי סובר שכך הדין, כל מי שנכנס למחנה שכנה טעון פרישה, ומכאן אנו לומדים שגם כהן גדול קודם כניסתו לקודש הקדשים (ביום הכיפורים) טעון פרישה שבעה.

רבי נתן סובר, שמשה הוצרך להתעב כדי שיתמרקו מעיו מאכילה ושתיה, עד שיגיע למדרגת מלאכי השרת (וזאת למרות שמשה אכל

מעין החכמה

בהכרח ישנם שני מיני רוחניות בעולם:

בלומד מתמטיקה או שאר חכמות עוד לא שמענו כי במשך לימוד החכמה מצא עצמו הלומד בסכנת מוות מצד החכמה עצמה.

ואילו בנבואה (ואפילו בראיית מלאכים הרחוקה עדיין מנבואה ריחוק גדול) מצינו בכמה מקומות שהיתה בהן סכנה: "כי ראיתי אלהים פנים אל פנים ותנצל נפשי" (בראשית לב, לא), ובמנוח: "מות נמות כי אלהים ראינו" (שופטים יג, כב) וזה רק בראיית מלאכים.

ובמתן תורה: "היום הזה ראינו כי ידבר אלהים את האדם וחי ועתה למה נמות כי תאכלנו האש הגדולה הזאת" (דברים ה, כב)...

והנה זוהי מהלכות נבואה כי הנביא מוכרח להזדעזע, גופו כושל וכו', שאין זה ענין צדדי לנבואה כי אם כך היא עצם תכונתה.

והדבר מוכרח, שהרי עצם הופעת רוחניות אלקית על האדם כרוכה באימה כזו עד כדי פחד ואימת מוות, ורק 'ותנצל נפשי', כי סוף סוף לא מתים מרוחניות.

והגה"ק הרב משה סופר זיע"א (תורת משה, כי תשא - ד"ה 'וירא העם'), תלה במחלוקת התנאים הללו (האם למד 40 יום או 34) את המימרא המופיעה כמה פעמים בש"ס (בתרוגוס ללשון הקודש): 'למד את הדין הזה ממנו 40 פעם, עד שהדין היה דומה לו כמונח בתוך כיסו'.

שדוקא לדעת רבי עקיבא יש הכרח ללמוד 40 פעם וכמו שמצאנו במשה רבינו, מה שאין כן לשאר התנאים שאין (ראיה ממשה שצריך דוקא 40 פעם... ועיי"ש עוד באריכות.

11. בשיחה שמסר הג"ק הרב שלמה וולבה זיע"א (דעת שלמה - מאמרי זמן מתן תורתנו, עמוד קצה), אמר כך:

הרמב"ם בהלכות יסודי התורה (פ"ח ה"ב) כתב כך: 'הנביאים מעלות מעלות הן, כמו שיש בחכמה חכם גדול מחברו, כך בנבואה נביא גדול מנביא... (אמנם המשותף לכולם שכולן כשמתנבאים אבריהן מזדעזעין וכח הגוף כשל ועשתנותיהם מתטרפות, ותשאר הדעת פנויה להבין מה שתראה, כמו שנאמר באברהם: "והנה אימה חשכה גדולה נופלת עליו" (בראשית טו, יב), וכמו שנאמר בדניאל: "והודי נהפך עלי למשחית ולא עצרתי כח" (דניאל י, ח).

הענן, ונתלבש בו כמו המתלבש בלבוש, ויכסהו הענן ונשאתו ברקיע.

נכנס משה רבינו לפלטיץ המלך, בעודו בגופו ובגדיו, ועיניו לווהטות כגחלי אש, והיה מהלך ברקיע כמו אדם שמהלך בארץ, והיה טס ברקיע ועולה כעוף, והשליטו הקב"ה בעליונים, ולא שלטה בריה מלמעלן כשם ששלט משה, ונתגלו לו מה שלא נתגלה למלאכים עליונים, ראה כל שרי מעלה,

והנה בדבריו הקדושים לא מבואר איזה איום היה שם, בשמים, (לא בא הכתוב אלא לאיים עליו), אך מצאנו לגאון הרב צבי הירש ווייס שליט"א שכתב כך (בקטע זה ישנם כמה שמות מלאכים, ואסור להוציא את שמותיהם בפה):¹²

בז' בסיון עלה משה להר, ומיד בא ענן שכינה ורבץ כנגדו, ולא היה משה יודע אם לרכוב עליו אם לאחוז בו, מיד פתח הענן את פיו ונכנס משה בתוך

מעין החכמה

יאסוף לקבל השמש לאור יומם ולהידבק בה' שהם המדות כידוע.

על כל פנים אי אפשר להגיע לזה כי אם מדי עוברו דרך המוות ממש ויאחזוהו פלצות ויסורי בדקי מיתה ממש בלי שום שינוי, כידוע שנקרא בזוהר (במדבר דף קכ ע"ב, ע"ש): 'אילנא דמותא', ואחרי עוברו דרך הילוכו זה ויתן את נפשו למומתים ויסבול צער מיתה אם יאיר ה' חסדו ויחייהו מיומיים אז יאיר כשמש אפלתו להידבק בה' ובמדותיו לאהוב אותו ויראת ה' על פניו, וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליו וכו' שהוא שם הוי"ה ב"ה בעצמו כידוע.

כי השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם, ואי אפשר להגיע אל השמים שהם המדות אם לא בדרך כל הארץ, וזהו הנקרא הולך בדרך כל הארץ שהיא המיתה, ולהיכן הולך אל השמים, שאין שום דרך אחר שיעלה השמים אם לא "אדם כי ימות באוהל" (במדבר יט, ד) - שהוא משכן שהוא שכינה ארץ ישראל...

12. מעמד הנבחר (עמוד רפט), וראה שם באורך רב את כל המקורות שהביא לדבריו.

והנה, למרות כל מעלתה הנשגבה של הנבואה, התורה היא דרגה יותר גבוהה מנבואה - 'חכם עדיף מנביא'.

ואם כן, אם מהלכות נבואה הוא כי אבריו מזדעזעים וכו', אזי כל שכן בהלכות תלמוד תורה!

'זוהי ההבחנה אם מה שלומדים הוא בגדר תורה: אם נופלת כובד ראש ורעה על האדם בלומדו ובעומדו על אמיתת דברי תורה - תורה היא. ואם הוא לומד וכובד ראש ממנו והלאה - עדיין לא למד תורה!

וכתב הגה"ק הרב מנחם מנדל מוויטבסק זע"א (פרי הארץ - פרשת קורח), שאי אפשר לזכות לאמיתות התורה רק אם הולכים בדרך כל הארץ, היינו דרך המוות, שיאחזוהו ממש יסורי בדקי מיתה...

וזה לשון קדשו: וידוע כי התקשרות נפשו באמת עם השכינה תתאה והתאחדו עמה להתכלל בה, והיינו שלא תהיה כוונתו אלא להעשות כלי בנפשו ורוחו ונשמתו אליו

קמוא"ל ששים ריבוא פרסאות, וכל דיבור ודיבור שיוצא מפיו יוצאים י"ב אלפים ברקים של אש. פגע במשה ואמר לו: 'מה לך בן עמרם במקום קדושי עליונים?'

כיון ששמע משה את קולו נבהל מפניו וזלגו עיניו דמעות וביקש ליפול מן הענן.

באותה שעה נתגלגלו רחמיו של הקב"ה ויצתה בת קול ואמרה לו למלאך הקדוש הדרניא"ל: 'מיום שבראתי אתכם בעלי מריבה אתם, בתחילה כשביקשתי לברוא את אדם הראשון עשיתם קטיגוריא לפני ואמרתם: "מה אנוש כי תזכרנו" (תהלים ח, ה), ויחר אפי בכס ושרפתי מכם כיתות כיתות באצבעי הקטנה, ועכשיו מריבים אתם עם נאמן ביתי שהעליתי אותו הנה לקבל תורה להורידה לבני בחירי, שאלמלא תורה שישאל מקבלין אין לכם דירה ברקיע'.

כיון ששמע מלאך הקדוש הדרניא"ל זירז עצמו לפני הקב"ה ואמר לפניו: 'רבונו של עולם! גלוי וידוע לפניך שלא ידעתי שברשותך בא, הנה עכשיו אהיה לו שליחו ואלך לפניו כתלמיד לפני רבו, מיד רץ וכפף מלאך הקדוש הדרניא"ל את עצמו והלך לפני משה כתלמיד לפני רבו עד שהגיעו לאשו של מלאך הקדוש סנדלפון. אמר לו מלאך הקדוש הדרניא"ל למשה: 'עד כאן היה לי רשות להלוך, מכאן ואילך אין לי רשות להלוך מפני אשו של מלאך הקדוש סנדלפון שלא ישרפני'.

והיה צופה ומביט כל מה שבשמים, וראה כל זוויות וזווית שברקיע...'

אך כמה נצטער אותו צדיק עד שזכה לקבל את התורה, וכמו שמצינו שאמר משה לישראל:

'שמא אין אתם יודעים כמה צער נצטערתי על התורה, וכמה עמל עמלתי בה, וכמה יגיעה יגעתי בה, ונכנסתי לבין המלאכים, ונכנסתי לבין החיות ונכנסתי לבין השרפים שכל אחד מהם יכול לשרוף כל העולם כולו על יושביו, נפשי נתתי עליה, דמי נתתי עליה, כדרך שלמדתי אותה בצער כך תהיו למדים אותה בצער'...

בשעה שפגע משה במלאך הקדוש קמוא"ל הממונה על שנים עשר אלפים מלאכי חבלה שהם יושבים בשער הרקיע, גער במשה ואמר: 'מה לך בקדושי עליון? אתה! ממקום הטינופות באת! ומהלך במקום טהרה? ילוד אשה מהלך במקום אש?!'
אמר לו משה: 'בן עמרם אני, לא בעצמי באתי אלא ברשותו של הקב"ה לקבל התורה ולהורידה לישראל'.

כיון שלא הניחו לילך (לא) היכהו משה פצע אחד ואיבדו מן העולם.

היה משה מהלך ברקיע עד שהגיע למקום מלאך הקדוש הדרניא"ל המלאך, שהוא גבוה ממלאך הקדוש

ואומרים: 'ברוך כבוד ה' ממקומו', מפני שאין מכירין מקומו ממש.

כיון שראה משה את מלאך הקדוש סנדלפו"ן נבהל מפניו וזלגו עיניו דמעות וביקש ליפול מן הענן וביקש רחמים מלפני הקב"ה וענהו, באותה שעה ירד הקב"ה בעצמו מכסא כבודו מרוב חיבתן של ישראל ועמד לפני משה עד שעבר מאשו של מלאך הקדוש סנדלפו"ן...

כיון שעבר משה ממלאך הקדוש סנדלפו"ן פגע בו רגיון נהר של אש שיצא מלפני הקב"ה מתחת כסא הכבוד, והוא עשוי מזיעת ארבע חיות שתחת כסא הכבוד ומזיעין אש מאימתו של הקב"ה ומאותה זיעת אש נעשה אותו הנהר, וגחלים שלו שורפין את מלאכי השרת...

וישנה עוד אריכות רבה על קרותיו של משה במרום, אך נראה שזה מספיק כדי לבאר לנו את פירוש דברי רבי מתיא בן חרש: '**לא בא הכתוב אלא לאיים עליו**'...

כך היא הדרך - מחורבן לבנין

והשתאות - "מה־רבו מעשיך ה' פלם בְּחִכְמָה עֲשִׂיתָ" (תהלים קד, כד)!

אך גילו לנו חכמינו הקדושים, שלא תמיד היה המצב כך, ועד שהגיע העולם למצב שלו כפי הנראה כיום, קדמו לו כמה וכמה תהפוכות.

אמרו עליו על מלאך הקדוש סנדלפו"ן שהוא גבוה ממלאך הקדוש הדרניא"ל מהלך חמש מאות שנה, ומשתמש אחר המרכבה וקושר כתרים לקונו מתפילתן של צדיקים, ומכיון שאין מלאכי השרת יודעים מקומו של הקב"ה משביע מלאך הקדוש סנדלפו"ן את הכתר ועולה הכתר מעצמו ויושב בראש אדוניו, ובשעה שהכתר יוצא כל חיילי מעלה חלים ומזדעזעים וחיות הקודש דוממות ושרפי הקודש נוהמים כאריות, באותה שעה עונין השרפים ואומרים: 'קדוש בעליונים קדוש בתחתונים קדוש בכל עולמים, ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו'.

ובשעה שהכתר מגיע לכסא הכבוד מתגלגלים מיד גלגלי המרכבה ומתרעשים אדני שרפרף, וכל הרקיעים כולם אוזזים חלחלה, ובשעה שהכתר עובר על כסא הכבוד לישב במקומו כל חיילי מרום פותחין פיהם לעומת שרפים

'אני לא מבין' - אמר יוסי. 'למה משה רבינו היה צריך לעבור את כל זה?'
'אתה צודק' - אמר הרב - 'שאלה טובה, אך כדי לענות עליה נצטרך להקדים':
כשאנו מתבוננים בגלקסיה הנראית לעינינו אנו מתמלאים בהתפעלות

כל אחד צריך לדעת, שאף אחד לא פועל נגדו, וחלילה אין שום ענין שהוא יסבול, אלא כך זה מוכרח להיות. לפני שמקבלים איזו שהיא הארה בעבודת ה', מוכרחים קודם לעבור במצבים וזמנים קשים וחשוכים, שבהם האדם נתקע ולא מצליח להוציא מהכח אל הפועל את הרצונות שלו, ובכל הכיוונים ההצלחה ממנו והלאה.

ורק אחרי שצולחים את מעברי החושך והמניעות, ונפש האדם היטלטה והתייסרה בכל מיני ירידות - חולשות - משברים - נסיונות - מועקות - קשיים - יסורים, רק אחר כך מגיע - יהי אור', זוכים להגיע למצב טוב ויציב, בבחינת: 'יאר ה' פניו אליך' - ה' יתברך מאיר את פניו אל האדם...
ונרחיב בנקודה זו...

וכך אמרו חז"ל: ¹³ קודם שנברא העולם, היה הקב"ה בורא עולמות ומחריבן, עד שלבסוף ברא את העולם שלנו...

והנה הגם שענין זה הוא מנסתרות ה' אלקינו, אך אף על פי כן, מוטל עלינו (כמו מכל דברי תורה) ללמוד מזה...

והענין, שכך עלה ברצונו יתברך שקודם שיגיע העולם למצב של יציבות, למצב של קיום ויופי - תקדם לו השבירה!
ללמדנו שלעולם לפני האור יוקדם החושך...

וכך אמר הגה"צ הרב מאיר שלמה זיע"א: ¹⁴ עלינו לדעת, שכך טבע ה' יתברך בעולמו, שבכל ענין, לפני שמגיע האור - המצב הטוב והמוצלח, מוכרחים לעבור את החושך והבלבול.

בנין הנפש דוקא על ידי נסיונות

והנה, כאשר רוצה הקב"ה להוריד שפע חדש לנשמת האדם, להעצימה, להגדילה ולחזקה, הוא צריך שהנשמה תהיה כלי ראוי לקבלת השפע.
והדרך להפוך את הנשמה לכלי היא רק על ידי התמודדות!

אחת מידיעות היסוד בתורת הקבלה, שלכל אור צריך כלי.

ובמילים אחרות: כל דבר היורד מן השמים צריך כלי לקבלו, ואם לא יהיה כלי לא תהיה משמעות לשפע היורד.

מעין החכמה

13. אמר: דין הניין לי, יתהון לא הניין לי.
14. **הסוד** שבך (עמוד 254, וגם הקטע הבא הם דבריו שם).

13. **זה** לשון המדרש (בראשית רבה, פרשה ג - אות ז):
אמר רבי אבהו, מלמד שהיה בורא עולמות ומחריבן, עד שברא את אלו.

וכמו כן אצל האדם, עיקר העצמת כחות הנפש, זה דוקא כאשר האדם נמצא בחושך ובהסתר, ועל ידי שהוא מתגבר כראוי הוא מקבל כחות חדשים. והכחות האלו נשארים ללוותו כל החיים.¹⁵

כלומר, האתגר של הנסיון מוציא מהאדם ומגלה את כחות הנפש הגדולים שהיו עד עתה נסתרים ונחבאים בקרבו. על ידי הנסיון הם מתגלים ויוצאים לאור העולם, ומעתה יש לו כחות חדשים שהתגלו אצלו בשעת הצרה, ושלפני כן הוא אפילו לא ידע על קיומם אצלו.

ועיקר הבניה וההתקדמות של כל אחד בעת ההסתר והנסיון, זה העוז והגבורה שהוא רוכש בנפשו, שלא להיבהל מהחושך וההסתר ולא לאבד את העשתונות בירידות ובמצבים קשים,¹⁶ אלא לדעת ולהתחזק...

יש כלל ידוע בספרים הקדושים: **'העדר קודם להויה'** - כלומר, לפני שנברא משהו חדש, על המציאות הקודמת להיעדר ולהתכלות לגמרי. כמו אותו גרעין שנזרע באדמה, קודם כל עליו להרקיב לגמרי, ורק אחרי שהוא הרקיב לגמרי מתחיל לצמוח ממנו עץ או צמח חדש וטוב.

אך בעת התהליך של הרקבון לא רואים מה הולך לצאת מזה, והגרעין עלול לזעוק: מה הולך פה, על מה אתם מדברים שעתיד לצאת ממני אילן גדול מלא ברכת ה', הרי אני הולך כולי לאבדון, כל כולי נרקב ונפסד. אך האמת היא שהרקבון הזה הוא חלק בלתי נפרד של התהליך של הצמיחה והגדילה שלו, ואי אפשר בלעדי הרקבון והאבדון לגדול ולצמוח לאילן חדש ונאה...

מעין החכמה

לרבים, שבשעה שהתמודדו - חשו במרירות קשה כמוות, וזה ריסק אותם. וכמו שהעיד הגה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמרנא זיע"א (נתיב מצותיך, נתיב התורה - שביל א אות ח), וז"ל:

ובאמת אחי וריעי כמה מרירות מים המרים עוברים מתחילה... ואמר בספר ברית מנוחה: **תלמיד חכם שפורש מן התורה ונעשה מין רח"ל, הסיבה שעבר עליו מן המים המרים ושתה מהם, ולא יכול לסבול ושנה ופירש...**

ואין צריך לומר שמתחילה כשמתחיל לעבוד ולקבל עליו עול תורה שטועם מרירות

15. באחד הפעמים שעמד הגה"ק רבי אלעזר מקוזניץ זיע"א ליד רבי יחיאל מאיר, 'השרף ממוגלניצאי זיע"א, פנה אליו השרף ואמר:

'האם אברכך שלא יהיו לך נסיונות? הרי אי אפשר להתעלות ללא נסיון, רק אברכך שבעת הנסיון תדע שהוא נסיון!'... (הסוד שבך - עמוד 261, להגה"צ הרב מאיר שלמה זיע"א).

16. ובאמת בעת הקשיים והתמודדויות האדם נמצא בסכנה, ואם הוא לא ידע כיצד לחזק את עצמו הרי הוא עלול ליפול ולהתרסק, וכמו שבאמת קרה

פרשת משפטים - בנין הנפש דוקא על ידי נסיונות

רגשות הזו. והמערבולת הזו היא תעודה על התקדמותי, כי לולא ההתקדמות לא היו מתעוררים גלי החושך והכפור...

'נכון מאוד' - אמר הרב. 'אתה צודק בהחלט'.

'אך' - המשיך הרב ואמר - 'בכל זאת ישנה איזו טעות בדבריך. בכך שְהַשְׁוִיֶת את הפחד שעובר עלינו לפחד שעבר משה רבינו!

משה רבינו בקבלת התורה משך אור עליון, נשגב ונורא מאוד מאוד, ולכן, כנגד אותה עוצמה של אור הוא הוצרך לעבור עוצמה של חושך! מה שאין כן אנו, עוצמת האור שאנו מושכים היא עוצמה חלשה וממילא גם עוצמת החושך המקדים היא חלשה!¹⁷

ונרחיב יותר בעוצמת האור שהוצרך משה רבינו למשוך...

'ומכיון שכך' - סיים הרב את הסברו - 'מכיון שמוכרח להיות חושך לפני האור, הוצרך משה רבינו לעבור את מה שעבר, כדי שיוכל לקבל את אור התורה! **'הרב!** - אמר יוסי - 'אם אני מבין נכון, אז כך היא כוונת דבריך':

התורה הקדושה היא אלקות ממש, וכמאמר הידוע (זוהר - אחרי מות דף עג ע"א): 'קוב"ה אורייתא וישאל את חד הוא! ומכיון שכן, לפני כל קניית מדרגה חדשה בתורה מוכרח שיקדם חושך.

ופירושו של חושך הוא מערבולת רגשות: אימה, פחד, חששות, אכזבה ושנאה עצמית וכו'...

ולא מדובר על פחד רגיל, אלא על פחדים נוראים, מלאכים ונהרות אש... כמו שְחָוה משה רבינו.

ומכיון שאני התחלתי להתקדם בתורה, לכן עוברת עלי המערבולת

מעין החכמה

את הסיפור המופלא הבא, סיפר אחד מגדולי ראשי הישיבות, גאון וצדיק ששמו נישא בהערצה בפייהם של אלפי תלמידיו. הסיפור סיפורו האישי הוא. סיפור של גדלות, סיפור של צמיחה, סיפור של נסיון. סיפור שיש בו כדי ללמד את כולנו פרק בהלכות התמודדות, ולהוכיח כי מי שנלחם ונאבק - סופו לנצח... וכך סיפר ראש הישיבה:

בצעירותי, נמניתני על בחירי עולם הישיבות. כשהגעתי לפרק 'האיש מקדש' -

מוות, אלא אף צדיק גמור עובר עליו יסורים מרורים בכל יום ובכל עת ובכל שעה, להעמידו על אור החיים דרך צדיקים, ויקבל על עצמו כל המרירות, והי' יתברך ברוב רחמינו מטעימו מנועם עולם הבא בעולם הזה, **וכל אלו מרוות נהפכו לו למתוק, אור לנפש,** ובלבד אחי שתוק, שתוק וקבל עליך הכל באהבה, ואז יאר עליך אור פני מלך חיים...

17. סיפר הגאון רבי יצחק הרשקוביץ שליט"א ('שאירות' - עמוד שעג), וז"ל:

מעטים עלו על הפרק, ואף הם - ירדו עד מהרה. אט אט מצאתי את עצמי שוקע ביאוש ובדכדוך, עד שנהייתי ממש שבר כלי.

באחד הימים, הזדמן לי לפגוש בחבר נעורים. הלה, שראה בצרתי, ושמע מפי את סיפור המעשה במלואו - העלה הצעה: 'הלא בעוד ימים מספר יחול לייג בעומר, יום ההילולא של רבי שמעון בר יוחאי! אם כן, סע אליו ביום ההילולא, שפוך את לבך על קברו הקדוש, ובטוחני שתיושע! הלא ידוע כי כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק!...'.

כה היו דבריו של ידידי, דברים שהתיישבו על לבי. בליל לייג בעומר אכן קמתי ועליתי מירונה, שם חִוֵּינִי התעוררות עצומה. תפילה עמוקה וסוערת כפי שהתפללתי במירון באותו הלילה, לא התפללתי מעודי. שעות על גבי שעות שפכתי את לבי בפני הבורא עולם, בתחינה שיושיעני בזכותו של התנא הקדוש רבי שמעון. התחושה שְׁחִוֵּינִי באותו הלילה היתה כה עוצמתית, עד שגמרתי בלבי שלא להיפרד מרבי שמעון עד שאראה ישועה. ואכן, נותרתי במירון למשך מספר ימים, והכנתי את עצמי לשהות ממושכת במקום - עד שהישועה בוא תבוא!...

אך הנה, באחד הלילות, הגעתי אל הציון הקדוש בשעה מאוחרת במיוחד. המקום היה ריק ושומם, ואני התיישבתי על ספסל בסמוך לקברו של התנא הקדוש, והתחלתי לבכות: 'רבונו של עולם, רחם עלי! ראה כמה אני שבור! אני מיואש ממש! כל תקוה אינה נראית באופק! אנא, רבונו של עולם, בזכות הצדיק הטמון כאן - הושיעני נא!' זעקתי מקירות לבי, בעוד נהרות של דמע זולגות מעיני.

רק לאחר שסיימתי, הבחנתי כי לא הייתי היחיד במערה. מלבדי, בפניה צדדית, עמד עוד יהודי אחד, יהודי שהתברר בהמשך כבעל לב

היו עלי קופצים רבים כמובן, ובסופו של דבר - זכה בי אחד משועי הארץ כחתן לבתו. אין צורך לומר כי הוא פתח בפני את כיסו ביד רחבה: קיבלתי דירה רחבת ידים בירושלים עיר הקודש, ובנוסף - תמיכה חדשית מכובדת, וסכום כסף שהופקד בעבורי בבנק לכל צרה שלא תבוא.

הייתי מאושר, רציתי רק להמשיך ולישב כל חיי בחצרות בית ה', אולם לאחר נישואי - הקשיים רק החלו... התברר, כי חמי היה אמנם יהודי עשיר ואוהב תורה, אולם כגודל עושרו - כך גודל הפינוק שהנחיל לצאצאיו, ורעייתי בכללם... הם היו כולם אנוכיים במדה שלא תאמן, עד שממש לא ניתן היה לחיות לצידם. התחושה היתה, כביכול כל העולם כולו לא נברא אלא בכדי לשרתם ולמלא את משאלות לבם, בין אם לטובה ובין אם להיפך.

תקופת מה לאחר נישואי התברר לי, כי מקומי בבית אינו אלא ככלי שנועד לשרת את מאווייה של רעייתי הצעירה. היא ממש ירדה לחיי כל אימת שדבר מה נעשה שלא לשביעות רצונה המלאה. היא היתה משוכנעת, כי אביה קנה אותי לעבד בכספו הרב... לאחר נסיונות הידברות חוזרים ונשנים שעלו על שרטון, ולאחר התייעצות עם אחד מגדולי הדור, נפלה ההחלטה: לפרק את החבילה, ואיש איש יפנה לדרכו.

אלא שעד מהרה התברר לי, כי אין זה כה פשוט. נפלתי מהפח אל הפחת. אמנם נחלצתי מצרה אחת, אולם תחתיה - מצאתי את עצמי בצרה אחרת, קשה לא פחות: משפחתה של רעייתי לשעבר - החלה מנהלת כנגדי מלחמה נוראה, שכללה השמצות בלי רחמים, וריסוק מוחלט של שמי הטוב. בדרכים עקלקלות עלה בידם להפיץ שמועות כביכול אני סובל ממחלה נפשית קשה, מה שפגע באופן ישיר בסיכויי לבנות את ביתי מחדש. למעשה, ניתן לומר ששידוכים

ואמנם, הגמרא שם מספרת, כי בטרם נכנס רבי שמעון בר יוחאי אל המערה - היה רבי פינחס בן יאיר מתרץ שנים עשר תירוצים על כל קושיא שהציג בפניו. ואילו לאחר שנות יסוריו במערה, בהן התעלה והזדכך בלא שיעור, על כל קושיא שהיה מקשה רבי פינחס בן יאיר - היה רבי שמעון מתרץ לו עשרים וארבעה תירוצים... ברור איפוא, כי פרק התלאות והיסורים הנוראים שִׁחָהוּ רבי שמעון במערה - הוא זה שהצמיח את התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי!

ועתה - המשיך יידידי - התבונן נא: במבט שטחי, נראים ימי שהותו של רבי שמעון במערה כימים קשים ומרים. הוא היה בודד, מבלי אשה או ידיד קרוב, אפילו בגדים לא היו לו - עד שהוצרך לישב כשהוא טמון בחול בכדי שיוכל לעסוק בתורה, מזונו התבסס על חרובים ומים בלבד, ובנוסף לכל זאת - ריחף על ראשו גזר דין מוות שעלול היה להתבצע בכל רגע אילו היה נתפס...

אולם רבי שמעון לא נכנע לקשיים הללו, לא ויתר ולא התייאש! הוא ישב עם בנו לבדו ועסק בתורה בשקידה נוראה ובמסירות בלתי נתפסת, יומם ולילה, עד שזכה להיות התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי, שחיבר את ספר הזוהר הקדוש! נמצא איפוא, כי השנים הללו לא היו שנים רעות, אלא שנים של צמיחה!

ואמנם, כך אנו אומרים בפיוט הידוע 'בר יוחאי': 'במערות צורים שעמדת, שם קנית הודך והדרך'. כלומר: דוקא במערות הצורים, דוקא בזמנים הקשים ביותר ובמצבים הנוראים ביותר, כאשר נראה היה כי מצבו נמצא בשפל שאין למטה ממנו - דוקא שם 'קנית הודך והדרך'! משום שדוקא התנאים הקשים הללו - הם התנאים האידיאליים להתעלות... הם אלו שמחשלים את האדם ובוניים את אישיותו!

של זהב... הלה, שבכיותי נגעו ללבו וזעזעו אותו, ניגש ובירר בעדינות לסיבת בכיי, ואילו אני - לא הייתי זקוק ליותר מכך... די היה בפיסת התעניינות כנה בכדי לגרום לי לגולל את הסיפור הכאוב כולו, מראשיתו ועד לסופו הבלתי ידוע...

אותו היהודי, ידע להקשיב. אבל באמת להקשיב. הוא הביע הזדהות ואמפתיה, וניכר היה בו כי מצוקתי נוגעת ללבו. לא הסתרתי ממנו מאומה. סיפרתי את הסיפור לפרטי פרטיו, תוך שאני חושף את תחושותי העמוקות ביותר. סיפרתי על היאוש ועל הדכדוך, על תחושת הבדידות ועל שברון הלב, ואילו הוא - רק הקשיב והקשיב.

לאחר שסיימתי, הביט בי בן שיחי בעיניים חמות ואוהבות, ואמר: 'שמע נא יידידי... ניכר בך שתלמיד חכם אתה, ולכן ברצוני לשאול אותך שאלה מעניינא דאתרא... אמור לי: האם לדעתך יכול היה רבי שמעון בר יוחאי להשיג את אותן השגות נוראות שהשיג, אילו לא היו עוברות עליו אותן שנים קשות במערה, בחוסר כל, בדוחק איום, בבדידות נוראה, בעוד גזר דין מוות מרחף על ראשו?'

'בודאי שלא!' - השבתי, ואף הוספתי וציטטתי את דברי הגמרא במסכת שבת (לג.), המספרת כי לאחר שיצא רבי שמעון מהמערה - הובילו רבי פינחס בן יאיר חותנו לבית המרחץ, ומצא כי כל בשרו פצוע וסדוק מרוב היסורים שסבל בשנות שהותו במערה. בראותו כי כן, החל רבי פינחס בן יאיר לבכות, באומרו: 'אוי לי שראיתך בכך!', אולם רבי שמעון בן יוחאי עודדו והשיב לו: 'אשריך שראיתני בכך, שאלמלא לא ראיתני בכך - לא מצאת בי כך!' כלומר: בודאי גם אלמלי שנות הסבל והיסורים - היה רבי שמעון בר יוחאי גדל ונעשה תנא קדוש, אולם למדרגתו העצומה והמיוחדת לא זכה אלא בזכות אותן שנים של יסורים נוראים.

את הדברים כך שתוכל להתעלות ולהגיע אל פסגת ההתמסרות לתורה וליראת שמים, מה שיוביל אותך בהכרח אל פסגת המעלה!

דע לך, כי כל גדולי ישראל השיגו את מדרגתם הרוחנית הנשגבה, רק על ידי התנתקות מהעולם הזה, על ידי התקדשות, היטהרות והזדככות. כל עוד האדם אינו מתנתק מהעולם הזה, ואינו מתמסר כל כולו לתורה - לא שייך שיצמח לגאון וצדיק אמיתי!... (כאן דיגלנו עמוד וחצי)...

בכך, סיים היהודי היקר את דבריו, ומילותיו החמות והעוצמתיות, המעודדות והנפלאות - השיבו לי את שְׁלוֹת נפשי. לפתע, ברורה היתה לי התכלית שעמדה מאחורי קשיי ויסורי. דרכי הרוחנית סלולה היתה בפני. הבנתי איפוא כי תפילתי נענתה, ולפיכך קמתי ושבתי אל ביתי, נכנסתי אל אחד מבתי המדרשות הסמוכים, והתחלתי להשקיע את עצמי בלימוד התורה הקדושה ובעבודת ה' - במדה שלא תתואר. לא דאגתי את דאגת ההווה, שלא לדבר על דאגת העתיד או העבר. רק דבר אחד עמד לנגד עיני: תורה ויראת שמים!

הימים נקפו, החדשים הצטרפו לשנים, אולם לי לא היה איכפת. הבנתי את התכלית שעומדת מאחורי הנסיון הזה. ידעתי כי בכל רגע שחולף אני מטפס לשחקים. ברור היה לי, כי התקופה הזו מהווה קרש קפיצה בעבורי. וכך, חלפו עברו להן עשר שנים... מאברך צעיר בן 22 נעשיתי לתלמיד חכם בן 32, ובאמתחתי היו הישגים עצומים בתורה ובעבודת ה'. הספקתי בשנים אלו לסיים את השי"ס עם הראשונים בעיון, זכיתי לקרבת אלקים שאין כמותה, למדרגות בתפילה, ועד היום - אני נזכר באותן שנים בערגה...

ה'מערת צורים', הצרות והקשיים שהאדם עובר בחייו - הם המפתח לגדלות אמיתית!

וזה שלימד רבי שמעון בר יוחאי בתשובתו לרבי פינחס בן יאיר: 'אשריך שראיתני בכך, שאלמלא לא ראיתני בכך - לא מצאת בי כך'. רבי שמעון ידע, כי דוקא שנות שהותו במערה, דוקא הבקעים והסדקים שבבשרו שהיו תוצאה של סבל נורא ומתמשך, הם שהניבו פרי הילולים בדמות גדלותו הרוחנית! בלעדיהם - לא היה עולה בידו בשום אופן להשיג את אותן השגות עצומות שקנה בדי'עמל! דוקא הקשיים הנוראים, היסורים הבלתי נתפסים - הם שהולידו את התנא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי, על מעלותיו ומדרגותיו הנישאות!

עליך לדעת - המשיך היהודי בדבריו החמים והמעודדים - כי לכל אחד יש את ה'מערת צורים' שלו... לכל אחד קשיים משלו... השאלה הינה רק כיצד מתייחס כל אחד אל הקשיים שלו! יש מי שמתייחס אליהם כצרות, וממילא אינו מפיק מהם כל תועלת, ויש מי שמתייחס אליהם כהזדמנות לקנות את ה'הודך והדרך' האישי שלו... כהזדמנות לעלות ולהתעלות במעלות התורה והיראה... ואז, בוודאי ישמשו כל היסורים והקשיים מקפצה אל עבר התפקיד הרם והנישא שהועידה לו ההשגחה העליונה!...

וכאן, המשיך יידי החדש בדבריו, תוך שהוא מתייחס ישירות למצבי האנוש... וכך אמר:

עליך לדעת, כי דוקא בצרה שלך - טמונה הזדמנות חייד! יש לך את ההזדמנות להיות בבחינה מסויימת כמו רבי שמעון בר יוחאי... כשם שהוא התנתק במערה מהחיים הסדירים, מכל האנשים היקרים לו, מכל חבריו ורעייו - כך גם אתה... אם תביט על הדברים במבט נכון, תבין כי מן השמים סובו

פרשת משפטים - עליונים - למעלה, תחתונים - למטה!

עליונים - למעלה, תחתונים - למטה!

גזירה (מלשון לגזור ולהפריד) בין עליונים לתחתונים, הם לא יכלו להמשיך לעולם את הקדושה באופן פנימי.

ולכן, גם בשעה שקיימו מצוה באיזה חפץ, החפץ היה נשאר דבר של חול, ללא קדושה - ולכן יכלו להשליכו לאחר קיום המצוה.

אך בשעת מתן תורה התבטלה הגזירה, והעליונים והתחתונים יכולים להתחבר, ולכן, כאשר מקיימים מצוה באיזה חפץ נשארת בו הקדושה, וכדוגמת טלית ותפילין, שגם לאחר קיום המצוה בהן, התפילין עצמן נשארות קדושות.

וזה היה ההבדל בין עבודת האבות לעבודת בני ישראל אחר מתן תורה. וביתר ביאור:

דוד המלך אמר בתהילותיו: "הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַה' וְהָאָרֶץ נָתַן לַבְּנֵי אָדָם" (תהלים קטו, טז). ואמרו במדרש¹⁸ כך אמר דוד, כשברא הקב"ה את העולם, גזר ואמר: 'השמים שמים לה', והארץ נתן לבני אדם' - עליונים לא ירדו לתחתונים ('השמים שמים לה'), ותחתונים לא יעלו לעליונים ('והארץ נתן לבני אדם').

וכשביקש ליתן את התורה ביטל גזירה ראשונה, ואמר: התחתונים יעלו לעליונים, והעליונים ירדו לתחתונים. ואני המתחיל! שנאמר: "וַיֵּרָד ה' עַל הָרֹם סִינַי" (שמות יט, כ), וכתוב: "וְאֶל-מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֶל-יְהוָה" (שם כד, א)...¹⁹

ובחסידות חב"ד ביארו זאת כך:²⁰

גם לפני מתן תורה היו צדיקים ששמרו את השבת וקיימו את המצוות. אך מכיון שהיתה

מעין החכמה

18. שמות רבה (פרשה יב - אות ג).

19. ובמדרש (שם) אמרו: משל למה הדבר דומה, למלך שגזר ואמר: בני רומי לא ירדו לסוריא, ובני סוריא לא יעלו לרומי. ואחר כך ביטל את הגזירה ואמר: בני רומי ירדו לסוריא, ובני סוריא יעלו לרומי.

20. ספר השיחות (שנת תשי"ג, חלק ב - עמוד 495) לרבי מליובאוויטש.

יכול אני להעיד - מספר היה ראש הישיבה לימים - כי לכל ההישגים שהשגתי, לא זכיתי אלא בזכות אותן שנים שעשויות היו בנסיבות אחרות להפך לשנות דכדוך ודעיכה. הבחירה היתה בידי: יכולתי להתמוטט - ויכולתי להתמודד.

אני, בחרתי בדרך השניה. והבחירה הזו הובילה אותי לפסגת ההצלחה...

פרשת משפטים - עליונים - למעלה, תחתונים - למטה!

- אות ט), שבעת מתן תורה: 'ציפור לא צוחה, עוף לא פרח, שור לא געה, אופנים לא עפו, שרפים לא אמרו קדוש קדוש, הים לא נזדעזע, הבריות לא דיברו, אלא העולם שותק ומחריש'...

במתן תורה היתה בפועל הירידה מלמעלה למטה, וה'עליונים ירדו לתחתונים'... וזה האור שהוצרך משה רבינו להמשיך לעולם.

אמנם, למרות האור העצום שנמשך בזמן מתן תורה, עדיין לא זכינו לחצי השני: שה'תחתונים יעלו לעליונים! ולזה נזכה רק כאשר עם ישראל יזכרו את גשמיות העולם ויעשו ממנו כלי לאלקות, ואז נזכה לשלימות הנכספת: 'תחתונים יעלו לעליונים'...²¹

ונסיים את השיחה...

התהליך של העליונים ירדו לתחתונים' התחיל על ידי אברהם אבינו, והגיע לסיומו רק כעבור שבעה דורות, על ידי עבודת משה רבינו.

גילוי אלקות שהיה בעולם קודם מתן תורה (ובכלל זה, גילוי אלקות שהמשיכו האבות, החל מאברהם אבינו, אשר 'התחיל להאיר'), היה ברוחניות, אבל לא חדר בגשמיות העולם.

אבות העולם, אברהם, יצחק ויעקב, **האירו את העולם על ידי המשכת אלקותו יתברך**, אך הגילוי הזה לא חדר לתוך הגשמיות.

מה שאין כן במתן תורה, התבטלה הגזירה, וניתנה היכולת לאחד את האור האלקי עם גשמיות העולם. במעמד הר סיני חדר הגילוי ד'וירד ה' על הר סיני בתוך גשמיות העולם, כדאיתא במדרש (שמות רבה, פרשה כט

מעין החכמה

אך התגלות זו שבאה מלמעלה למטה אינה משלימה עדיין את מטרת מתן תורה. הכוונה העליונה היא, לא רק שהאור האלקי יפוצץ בעולם - 'עליונים ירדו לתחתונים', אלא שגם **המציאות הגשמית עצמה** תשתנה ותזדכך - 'תחתונים יעלו לעליונים'.

כאשר האור נמשך מלמעלה למטה, מתגלה בעולם אור נעלה ביותר, אולם כל זאת

21. ולתוספת הסבר: בנוגע לשני העניינים שהחלו במתן תורה - 'עליונים ירדו לתחתונים' ו'תחתונים יעלו לעליונים'.

במתן תורה הקב"ה התגלה עם כל עצמיותו בעולם הזה. גילוי עצום זה פעל התבטלות מוחלטת בעולם כולו, עד ש'ציפור לא צוחה ועוף לא פרח'.

מעלת התלמוד הבבלי

אשי לא הכריעו את פסק ההלכה שכתבו בתלמוד הבבלי עד לאחר שעיינו היטב גם בדברי התלמוד הירושלמי, ורק לאחר שהתברר להם בוודאות גמורה שהם אינם נכונים להלכה ולמעשה, רק אז קמו וחלקו עליהם. לכן הוסכם שההלכה בכל מקום תהיה כדברי התלמוד הבבלי ולא כדברי התלמוד הירושלמי.

אולם בנוסף לטעם זה, שהוא על דרך הפשט, יש להוסיף טעם פנימי לכך שנפסקה ההלכה כדברי התלמוד הבבלי ולא כדברי התלמוד הירושלמי, משום ששני התלמודים נכתבו בתקופת הגלות המרה לאחר חורבן בית המקדש השני, ומכיון שהגלות כה מרה והחושך שבה כפול ומכופל, וכל העולם כולו מלא בקליפות קשות, על כן, בכדי שנצליח להאיר את החושך הגדול והעצום של הגלות ולשבר את כל הקליפות הרבות, עלינו לאחוז דוקא בלימוד תורה כזה הנלמד מתוך עמל גדול, צער, חושך, מרירות ויסורים.

בשיחה שמסר אבא מארי ע"ר רבינו יורם מיכאל אברג'יל זי"ע אמר (אמרי נועם, חוקת - מאמר ד), וז"ל:

כידוע, אחד מכללי הפסיקה המסורים בידנו הוא, שבכל פעם שיש מחלוקת בהלכה בין התלמוד הבבלי, שנכתב על ידי חכמי בבל, לבין התלמוד הירושלמי, שנכתב על ידי חכמי ארץ ישראל, לעולם ההלכה היא כפי שנפסק בתלמוד הבבלי ולא כפי שנפסק בתלמוד הירושלמי. וצריך להבין מדוע? מדוע תמיד דבריו של התלמוד הבבלי נפסקו להלכה?

תשובה לשאלה זו על דרך הפשט מבוארת בדברי גדול רבותינו הראשונים, רבינו יצחק אלפסי (הרי"ף), שכתב (עירובין לה: - בדפי הרי"ף) שהטעם לכך, משום שהתלמוד הבבלי נכתב ונחתם על ידי רבינא ורב אשי כמאה שנה לאחר שהתלמוד הירושלמי נכתב ונחתם על ידי ר' יוחנן, ומכיון שכן, בוודאי שרבינא ורב

מעין החכמה

ונמצא ששני העניינים 'העליונים ירדו לתחתונים' ו'תחתונים יעלו לעליונים' הם שני אופנים בקשר של הקב"ה עם העולם, ובכל אחד מהם יש מעלה שאין בזולתו... (המועדים בחסידות - עמוד 265, לגאון חסיד רבי יואל כהן זי"ע).

הוא מעלת האור, אך היכלי עצמו, העולם, אינו משתנה על ידי כך. דוקא כאשר התחתונים עובדים ומזדככים בכחות עצמם, נעשה שינוי בעולם, והוא מצידו מתרומם לדרגה נעלית יותר. **אבל** כיון שזיכוך זה נעשה בכחות הנבראים, הוא מוגבל ומצומצם לפי ערך עבודתם.

מסילות אל הנפש

פרשת משפטים - מעלת התלמוד הבבלי

שאוריה טמא והחושך שבה כפול ומכופל, ולכן היה להם קושי עצום בהשגת התורה והבנתה, ולא יכלו לרדת לעומקה של ההלכה ולכוין לאמיתה של תורה כי אם על ידי עמל ויגיעה גדולים ועצומים, ועל ידי שהיו נלחמים זה עם זה במלחמתה של תורה ומחבלים זה לזה עד שמצליחים להוציא את האמת לאור.

וזהו שנאמר: "בְּמַחְשָׁכִים הוֹשִׁיבֵנִי כַמְתִּי עוֹלָם" (איכה ג, ו) - ודרשו חז"ל (סנהדרין כד.): 'זה תלמודה של בבלי', כיון שלימודם של בני בבל היה בארץ חשוכה, וממילא גם עצם הלימוד היה מתוך חשכות וצער ועוני ויסורים לרוב, ובכדי להבין סוגיא כל שהיא כראוי היו חכמי בבל ממיתים את עצמם באהלה של תורה - בבחינת: 'כמתי עולם' - כמו שנאמר בפרשתנו: "זאת התורה אדם כי ימות באוהל" (במדבר יט, יד), ודרשו חז"ל (ברכות סג:): 'אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה'.

לכן נפסקה ההלכה כדברי התלמוד הבבלי, כיון שדוקא ללימוד כזה הנלמד מתוך עמל גדול וצער ויסורים רבים יש כח להאיר את החושך של הגלות ולשבר את כל הקליפות.

ורק לעתיד לבוא - כאשר הקב"ה יעביר מן העולם את רוח הטומאה והקליפות ולא יהיה עוד צורך

דבר זה לא יכול להיעשות כראוי על ידי התלמוד הירושלמי, משום שקדושת המקום ואוירה הטהור של ארץ ישראל סייעו בידי חכמי ארץ ישראל לברר את ההלכה ולכוין לאמיתה של תורה ללא כל צורך בעמל ויגיעה מיוחדים. חכמי ארץ ישראל היו מנעימים זה לזה בהלכה ולא נלחמים ונוצחים זה את זה משום שאוירה הטהור של ארץ ישראל השפיע להם חכמה גדולה וסיוע רב לרדת לעומקם של דברים במהירות גדולה, וממילא לא הוצרכו כלל להילחם ולהתנצח זה עם זה כדי להבין את הדברים לאשורם.

ולכן לא נפסקה ההלכה כדברי חכמי ארץ ישראל שנכתבו בתלמוד הירושלמי, משום שאין כח בלימוד זה להאיר את החושך הכבד של תקופת הגלות ולהכניע את הקליפות.

במילים פשוטות יותר: התלמוד הירושלמי 'מתוק' מדאי מכדי להצליח להאיר את החושך של הגלות ולשבר את כל הקליפות. בכדי להאיר את החושך ולהמתיק את הצער והמרירות של הגלות, נדרש דוקא לימוד שבא מתוך חושך, צער ומרירות.

לשם כך מתאימה יותר דרך לימודם של חכמי בבל, כפי שהיא משתקפת בתלמוד הבבלי שהתחבר על ידיהם, כיון שחכמי בבל חיו בארץ העמים,

פרשת משפטים - העולה מן האמור להלכה ולמעשה

לשברם, וכל העולם יהיה מלא באור של קדושה ולא יהיה שום צורך להאיר את החושך - תהיה ההלכה כדברי התלמוד הירושלמי שכולו מלא אור...

העולה מן האמור להלכה ולמעשה

והתייסרה בכל מיני ירידות, זוכים להתעלות ולרכוש מדרגה רוחנית חדשה.

ד. ישנה חשיבות ללמוד גמרא בכל יום, כי על ידי לימוד הגמרא הוא יכול להאיר את נפשו ולרוממה מכל הירידות.

ה. הלכה בזמן הגלות כתלמוד בבלי, והטעם לכך: כיון שחכמי בבל חיו בארץ העמים, שאיורה טמא והחושך שבה כפול ומכופל, ולכן היה להם קושי עצום בהשגת התורה והבנתה, ולא יכלו לרדת לעומקה של ההלכה ולכוין לאמיתה של תורה כי אם על ידי עמל ויגיעה גדולים ועצומים, ועל ידי שהיו נלחמים זה עם זה במלחמתה של תורה ומחבלים זה לזה עד שמצליחים להוציא את האמת לאור.

ולכן נפסקה ההלכה כדברי התלמוד הבבלי, **כיון שדוקא ללימוד כזה הנלמד מתוך עמל גדול וצער ויסורים רבים יש כח להאיר את החושך של הגלות ולשבר את כל הקליפות. ורק** לעתיד לבוא - כאשר הקב"ה יעביר מן העולם את רוח הטומאה והקליפות ולא יהיה עוד צורך לשברם, וכל העולם יהיה מלא באור של קדושה ולא יהיה שום צורך להאיר את החושך - **תהיה ההלכה כדברי התלמוד הירושלמי שכולו מלא אור...**

א. הלב היהודי הוא המקום שבו ההשגה השכלית משיקה לרגשות. בו מתעוררים באדם הכיסופים והכמיהה אל המופלא ממנו, וכמו ששלהבת הנר מנתרת תמיד כלפי מעלה - כאילו היא חפצה להיפרד מן הפתילה ולשוב אל האין - **כך גם הלב בוער בתשוקתה של הנשמה לשוב אל מקורה, אל האור הפשוט שקדם לכריאה.** ובאמת מכח הגעגועים והכיסופים של הלב להי' יתברך - מושכים ומגלים את האור.

ב. יהודי שרוצה להצליח לעשות משהו בחיים שלו, צריך ללמוד לצמצם את האור המאיר שבלבו. כי הגם שההתלהבות והרצון ללמוד ולדעת זה חשוב מאוד, אבל צריך לזכור שההתלהבות צריכה שתהיה במדה, **לא יותר מדאי. גם יותר מדאי זה מסוכן...**

ג. עלינו לדעת, שכך טבע ה' יתברך בעולמו, שבכל ענין, **לפני שמגיע האור - המצב הטוב והמוצלח, מוכרחים לעבור את החושך והבלבול. לפני שמקבלים איזו שהיא הארה בעבודת ה', מוכרחים קודם לעבור במצבים חזמנים קשים וחשוכים,** שבהם האדם נתקע ולא מצליח להוציא מהכח אל הפועל את הרצונות שלו, ובכל הכיוונים ההצלחה ממנו והלאה.

ורק אחרי שצולחים את מעברי החושך והמניעות, ונפש האדם היטלטלה

תיקון שובבי"ם ותיקון היסוד

**בכל יום שישי בתקופת השובבי"ם
בשעה 5:00 בבוקר**

בבית המדרש המאיר לארץ, הקציר 666 נתיבות

בהשתתפות בתיקון ע"י מו"ר הרב ישראל אברג'ל שליט"א

בתרומת 180 ₪ להפצת תורה חובקת עולם

תורתו של אבינו מו"ר הרב מיכאל אברג'ל זיע"א

זכות הרבים תעמוד לכם ולבני ביתכם

למסירת שמות:

08-37-40-200

www.hameir-laarets.org.il
*2910 | 08-37-40-200

זכר למחצית השקל

להפצת תורת אבינו מו"ר הרב יוסף מינאל אברג'יל זע"א

קחו חלק בהפצת התורה:

08-37-40-200

השותפים יתברכו ע"י
מו"ר הרב ישראל אברג'יל שליט"א

ניתן להעביר גם מתנות לאביזנים, שיחולקו ביום הפורים ע"י הרב שליט"א

שעזרי השבוע

מפי הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

ראשון - כל שבוע בשעה: 18:30
שיעור 'זום' לדוברי השפה האנגלית עם תרגום

שני - כל שבוע בשעה: 20:00
בבית הכנסת 'שירת קטיף' רחוב שחף 91

יד בנימין

רביעי - ה' אדר א' 14/2 בשעה: 19:00
בבית הכנסת ע"ש חיים אברהם רח' אלופי צה"ל 10

חולון

חמישי - כל שבוע בשעה: 20:00
בבית המדרש 'המאיר לארץ' רחוב הקציר 666

נתיבות

לאור המצב הבטחוני מיקום השיעורים משתנה
יהיה ניתן להתעדכן באתר המאיר לארץ
www.hameir-laarets.org.il
* כל השיעורים יועברו בערוצי המדיה

ערוצי מחלקת המדיה
של בית המדרש המאיר לארץ

hameir-Laarets.org.il

המאיר לארץ

054-26-380-26

08-64-99-859
קו שמע - המאיר לארץ

Français	Русский	English	Español	עברית
joindre :	присоединитесь:	to join:	Para unirse:	להתחברות:

פרשת משפטים

א' אדר א' התשפ"ד

זמני שבת קודש

רבינו תם	יצאת שבת	הדלקת נרות	עיר
18:29	17:53	17:02	באר שבע
18:27	17:52	17:01	תל אביב
18:25	17:50	16:59	חיפה
18:37	18:01	16:56	אילת
18:32	17:55	17:04	ירושלים
		16:44	ירושלים דק' 40

מסילות אל הרב

מפי קדשו של אטור' זיע"א

הואיל ואתה בן תורה, או לפחות שואף להיות בן תורה, ככל שאתה יותר 'קמיה' (קרוב אל השי"ת), אתה צריך להיות 'כלא' (כאן וכאפס ממש). כי הקירבה לה' תפקידה לצמוק אותך לאפס אפסים. אם חלילה הקירבה שלך לה' הביאה אותך להתנפחות, יש אצלך בעיה, כי השי"ת לא יתן כלום למי שנחשב "למשהו", יהיה גדול ככל שיהיה בתורה, בקדושה, בקבלה, בהתבודדות - שום דבר לא יעזור לו, אם תהיה בלבו הרגשה אפילו לשניה אחת שהוא "משהו".

הפצת תורה חובקת עולם
היה שותף 08-37-40-200

לתרומות:

- בנק מרכזית דיסקונט, סניף 721 נתיבות, חשבון 23357
- בנק הדואר, סניף 1, חשבון 27016519
- בכל עמדות 'נדרים פלוס'